

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Μακροοικονομικές Γ Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Τεύχος 11 - Μάρτιος 2020

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αμερικής 11
Αθήνα 106 72

www.hfisc.gr

T: 211 1039600
Φ: 210 3615531
e-mail: hfisc@hfisc.gr

Η τρέχουσα συγκυρία επιβαρύνεται με εξελίξεις που προβλέπεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικονομικά μεγέθη, χωρίς να είναι δυνατή, ακόμη, η ακριβής πρόβλεψη της έκτασής τους. Οι επιπτώσεις αυτές εξαρτώνται από την ευρύτητα της εξάπλωσης του κορονοϊού σε ευρωπαϊκή κλίμακα αλλά και σε παρενέργειες των εντάσεων που συνδέονται με το προσφυγικό/μεταναστευτικό πρόβλημα.

Η ανάλυση των στοιχείων του ΑΕΠ και των συνιστωσών του, που παρουσιάζεται στο παρόν δελτίο, στηρίζεται σε στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ τα οποία ανακοινώθηκαν στις 6/3/2020, ενώ αφορούν στο 2019 και δεν ενσωματώνουν τις ανωτέρω εξελίξεις.

Είναι προφανές ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών πιέσεων που θα ασκηθούν λόγω των παραπάνω εξελίξεων προϋποθέτει αυξημένη ετοιμότητα και καλό σχεδιασμό από πλευράς των αρμόδιων υπηρεσιών.

- Σε 1,9% περιορίστηκε η ετήσια αύξηση του ΑΕΠ το 2019, στηριγμένη κυρίως:
 - στην αύξηση της τελικής καταναλωτικής δαπάνης
 - στην ταχύτερη αύξηση των εξαγωγών σε σχέση με τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών

- Επιταχύνθηκε ο πληθωρισμός (2,4%) υπολογιζόμενος με «σταθερούς φόρους».

- Η απασχόληση συνέχισε να αυξάνεται το 2019 (+1,4%) αλλά επιβραδύνθηκε ο θετικός ρυθμός μεταβολής της.

- Συνεχίστηκε η μείωση του εργατικού δυναμικού το 2019 (-1,3%).

- Μειώθηκε το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στο 1,3% του ΑΕΠ.

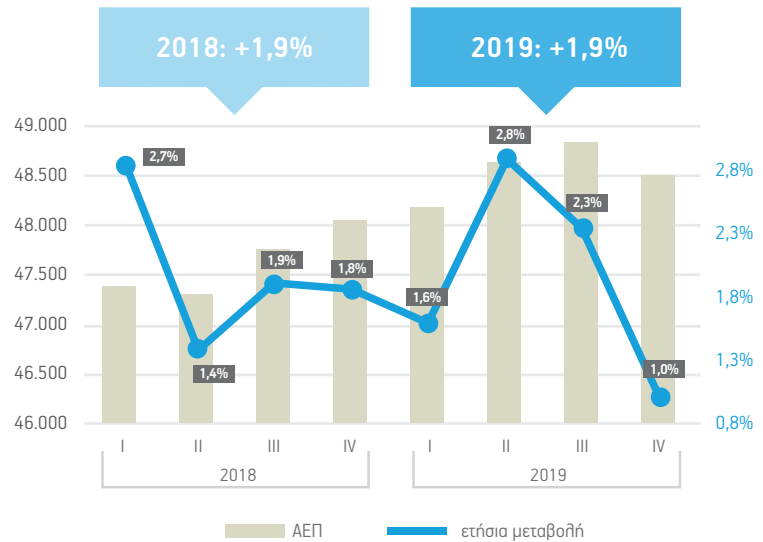
- Στα €4,1 δισ. οι άμεσες ξένες επενδύσεις το 2019.

- Υψηλή ευαισθησία των ελληνικών κρατικών ομολόγων στις αναταράξεις της διεθνούς οικονομίας λόγω της πανδημίας του κορονοϊού.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το ΑΕΠ εκτιμάται ότι αυξήθηκε κατά 1% το δ' τρίμηνο του 2019 έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2018, με αποτέλεσμα να αναμένεται ετήσια μεγέθυνση της τάξης του 1,9% για το 2019. Η επίδοση αυτή είναι ελαφρώς χαμηλότερη από το «στόχο» του Υπουργείου Οικονομικών (στόχος για ετήσια μεγέθυνση 2%). Η θετική μεταβολή οφείλεται κατά βάση στην αύξηση της τελικής καταναλωτικής δαπάνης και στην ταχύτερη αύξηση των εξαγωγών σε σχέση με τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, οδηγώντας σε περιορισμό του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών κατά περίπου 1,5 δισ. € περίπου (μεταβολή σε πραγματικούς όρους έτους αναφοράς 2010, αλυσωτοί δείκτες όγκου).

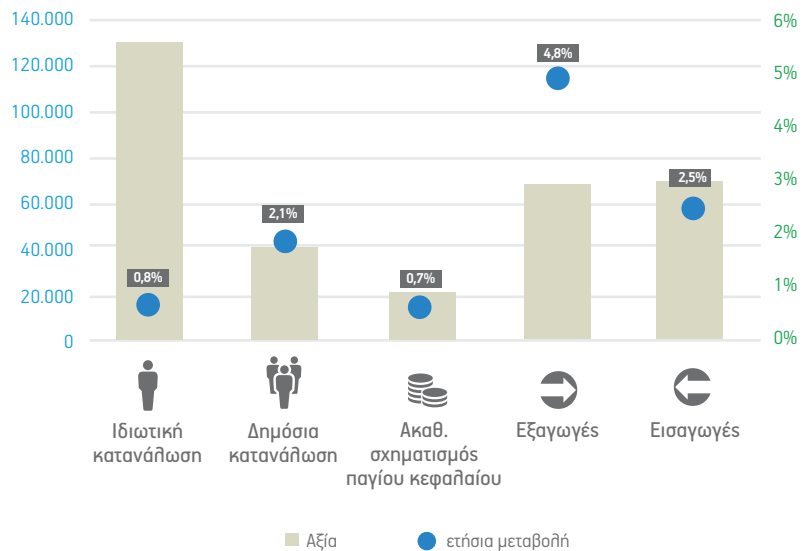
Διάγραμμα 1: Εξέλιξη Α.Ε.Π. τριμήνου (σε εκατ. € και μεταβολή σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία με εποχική και ημερολογιακή διόρθωση, αλυσωτοί δείκτες όγκου, σταθερές τιμές 2010)

Ειδικότερα, το 2019, η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 0,8%, δεδομένης της σημαντικής αύξησης κατά το δ' τρίμηνο η οποία έφθασε στο 1,8%. Η δημόσια κατανάλωση ενισχύθηκε κατά 2,2% κυρίως λόγω της ισχυρής ώθησης που είχε δοθεί το α' και β' τρίμηνο του 2019. Στις θετικές εξελίξεις του 2019 περιλαμβάνεται άνοδος της αξίας των εξαγωγών κατά 4,8%, οφειλόμενη σχεδόν κατά τα 2/3 στην αύξηση εξαγωγών υπηρεσιών (κυρίως τουρισμός). Η αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών περιορίστηκε σε 2,5% περίπου. Ελαφρά αυξήθηκε ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου, ως αποτέλεσμα του συνδυασμού αρνητικής μεταβολής των αποθεμάτων με θετική μεταβολή της τάξης του 4,7% στον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου της (βλ. γραφική απεικόνιση 1 στο παράρτημα). Στις επιμέρους κατηγορίες παγίων επενδύσεων, την ισχυρότερη επίδοση παρουσίασε η κατηγορία «εξοπλισμός μεταφορών» (κυρίως εισαγωγές πλοίων) κατά περίπου 23%, καθώς και η κατηγορία «νέες κατοικίες» κατά περίπου 11%, μετά από πολλα έτη συνεχούς κάμψης. Προβληματίζει, ωστόσο, ότι οι επενδύσεις παραμένουν σε χαμηλό επίπεδο ως ποσοστό του ΑΕΠ, υπολειπόμενη σημαντικά του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου και των επιδόσεων των υπόλοιπων χωρών που εξήλθαν από τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής (βλ. γραφική απεικόνιση 2 στο παράρτημα).

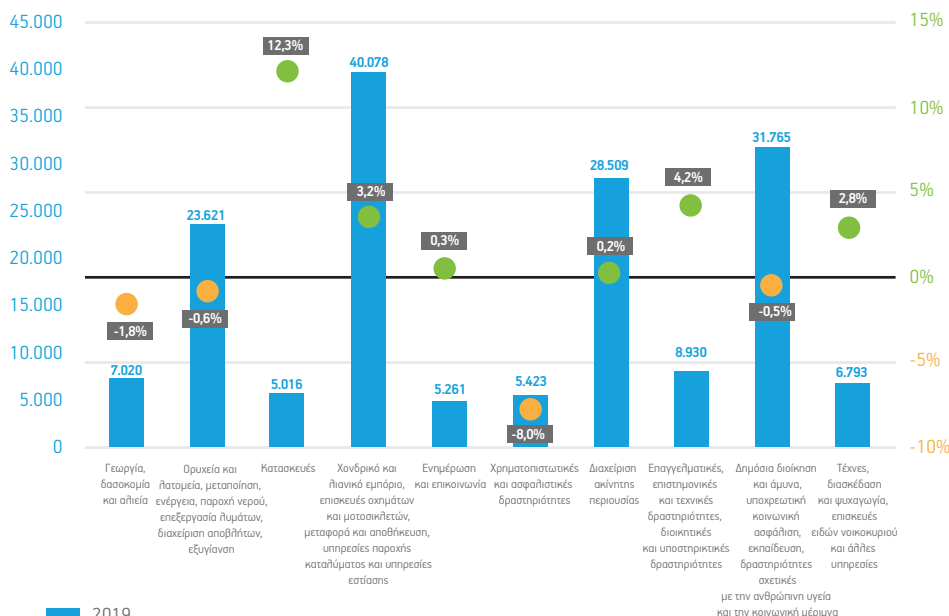
Διάγραμμα 2: Βασικές συνιστώσες του ΑΕΠ (σε εκατ. €, αξία και ετήσια μεταβολή 2018/2019)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (αλυσωτοί δείκτες όγκου, σταθερές τιμές 2010)

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους περισσότερους κλάδους παραγωγής αυξήθηκε το 2019 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Αξιοσημείωτη ήταν ιδίως η αύξηση στον κλάδο των κατασκευών (12,3%). Αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας κατά 3,2% σημειώθηκε επίσης στον κλάδο «χονδρικού, λιανικού εμπορίου και λοιπών υπηρεσιών», το μεγαλύτερο κλάδο της ελληνικής οικονομίας. Η μεγαλύτερη μείωση κατά 8% σημειώθηκε στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων, ενώ και οι σημαντικοί, από άποψη μεγέθους, κλάδοι της μεταποίησης και της δημόσιας διοίκησης παρουσίασαν μικρή συρρίκνωση (περίπου μισή εκατοστιαία μονάδα). Τέλος μείωση κατά 1,8% κατέγραψε και ο κλάδος της «γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας».

Διάγραμμα 3: Ετήσια ακαθάριστη / προστιθέμενη αξία κλάδων παραγωγής και ποσοστιαία μεταβολή από το προηγούμενο έτος (σε € εκατ.)

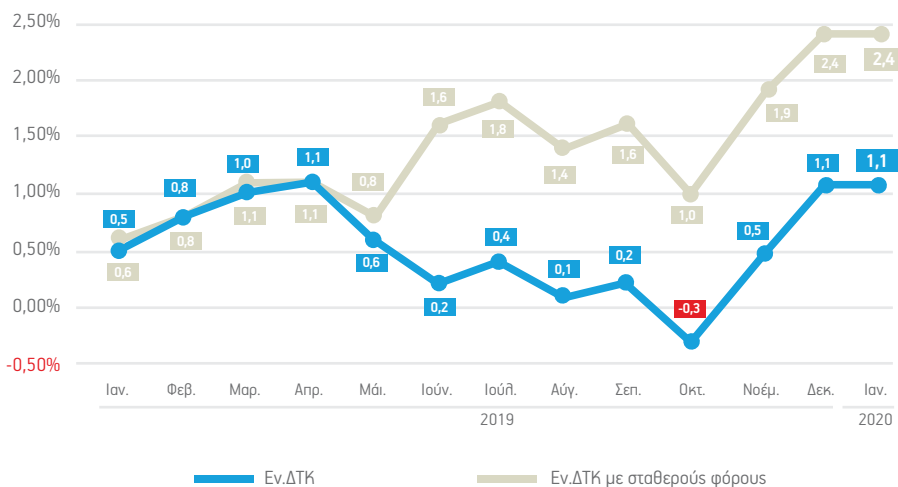
■ 2019
● Ποσοστό Μεταβολής από 2018 (ΔΑ)
*Η πράσινη κουκίδα αντιστοιχεί σε αύξηση και η πορτοκαλί σε μείωση

Πηγή: EUROSTAT, (αθυσωτοί δείκτες όγκου)

Πληθωρισμός

Κατά το 2019, ο πληθωρισμός επιβραδύνθηκε, κυρίως λόγω της μετάταξης σε χαμηλότερο συντελεστή ΦΠΑ συγκεκριμένων κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών (είδη διατροφής, εστίαση και ενέργεια), το Μάιο του 2019. Συγκεκριμένα, η ποσοστιαία μεταβολή του μέσου εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (Εν.ΔΤΚ) (το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2019) ανήλθε σε 0,5% έναντι 0,8% κατά το προηγούμενο έτος. Σημειώνεται, ωστόσο, πως μετά τη σημαντική επιβράδυνση που παρατηρήθηκε τους μήνες που ακολούθησαν αμέσως μετά τη μείωση του ΦΠΑ, παρατηρήθηκε ανάκαμψη των τιμών κατά το τελευταίο δίμηνο του 2019, η οποία διατηρείται και στις αρχές του 2020. Ειδικότερα, τον Ιανουάριο του 2020, ο Εν.ΔΤΚ αυξήθηκε κατά 1,1% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, ενώ αφαιρουμένης της επίδρασης των φόρων (ΦΠΑ) η μεταβολή του Εν.ΔΤΚ ανήλθε σε 2,4%. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις παρατηρήθηκαν στους κλάδους των Μεταφορών (+3,9%), των Ξενοδοχείων-Εστίασης (+1,7%) και της Υγείας (+1,6%). Από την άλλη πλευρά, οι σημαντικότερες μειώσεις καταγράφηκαν στους κλάδους των Διαρκών Αγαθών/Ειδών νοικοκυριού (-0,7%) και της Αναψυχής/Πολιτιστικών δραστηριοτήτων (-0,6%). Στην ευρωζώνη, ο Εν.ΔΤΚ παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα και διαμορφώθηκε σε 1,4% τον Ιανουάριο του 2020.

Διάγραμμα 4: Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή (% μεταβολή έναντι αντίστοιχου δείκτη προηγούμενου έτους)

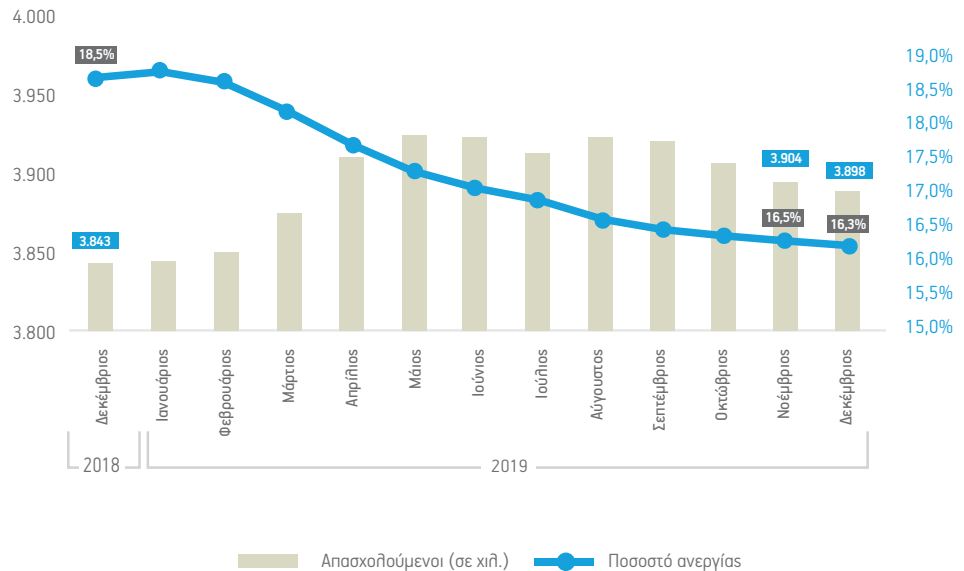
Πηγή: Eurostat

Απασχόληση

Το έτος 2019 η κατάσταση στην αγορά εργασίας συνέχισε να βελτιώνεται σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, παρατηρήθηκε ελαφρά επιβράδυνση στη βελτίωση των βασικών μεγεθών της αγοράς εργασίας (απασχόληση και ανεργία), ενώ χρήζει προσοχής η συνεχιζόμενη μείωση του εργατικού δυναμικού.

Ειδικότερα, το Δεκέμβριο του 2019 ο αριθμός των απασχολούμενων ήταν 3.898 χιλιάδες άτομα έναντι 3.843 χιλιάδων τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (+55 χιλιάδες απασχολούμενοι). Αντίστοιχα, το Δεκέμβριο του 2019 ο αριθμός των ανέργων διαμορφώθηκε σε 758,9 χιλιάδες άτομα έναντι 873,1 χιλιάδες το Δεκέμβριο του 2018. Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κατά 2,2% και διαμορφώθηκε σε 16,3% το Δεκέμβριο του 2019 έναντι 18,5% το Δεκέμβριο του 2018.

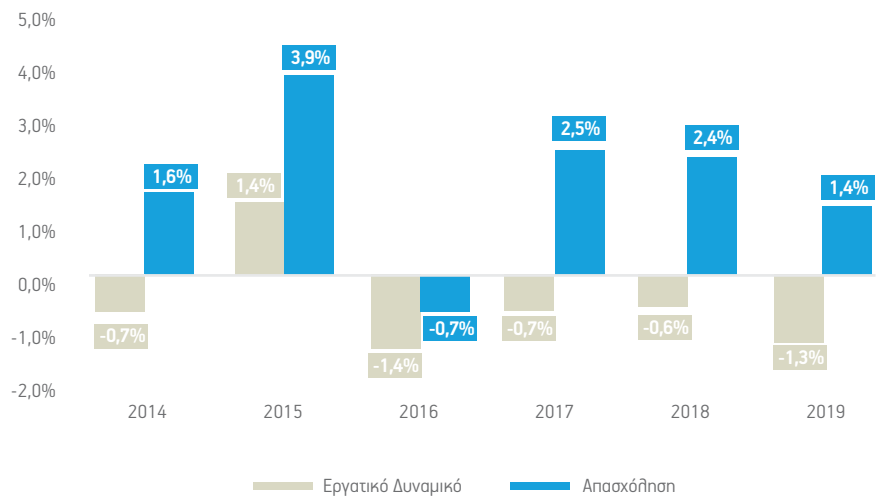
Διάγραμμα 5: Αριθμός απασχολούμενων και ποσοστό ανεργίας (Δεκ. 2018 – Δεκ. 2019)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (μηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Ωστόσο, η επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της απασχόλησης σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη μείωση του εργατικού δυναμικού (βλ. διάγραμμα 6) προκαλεί προβληματισμό και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης των αιτιών που την προκαλούν προκειμένου να αναληφθούν στοχευμένες δράσεις. Ειδικότερα, τον Δεκέμβριο του 2019 το εργατικό δυναμικό μειώθηκε περαιτέρω κατά 1,3% σε σχέση με το Δεκέμβριο του 2018. Κατά συνέπεια, περίπου το ήμισυ της μείωσης του ποσοστού ανεργίας οφείλεται όχι στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά στην αποχώρηση ατόμων από την αγορά εργασίας.

Διάγραμμα 6: Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης και εργατικού δυναμικού (Δεκ. 2014-2019)

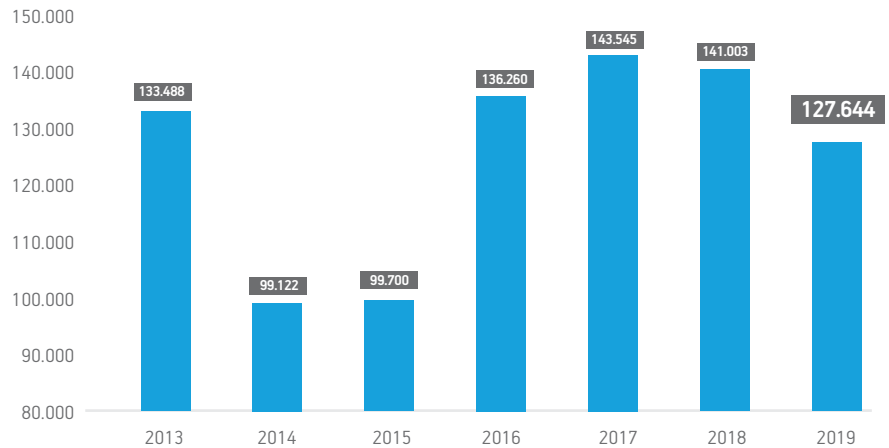
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (μηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Σύμφωνα με τα ετήσια στοιχεία της «Εργάνης», κατά το έτος 2019 οι προσλήψεις εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ανήλθαν σε 2.831 χιλιάδες και οι απολύσεις/οικειοθελείς αποχωρήσεις σε 2.703 χιλιάδες. Επομένως, το ισοζύγιο των ροών μισθωτής απασχόλησης ανήλθε σε +128 χιλιάδες θέσεις εργασίας, έναντι 141 πέρυσι. Κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2020 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) το ισοζύγιο ήταν βελτιωμένο κατά 7.549 θέσεις σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι (5.507 θέσεις).

Το υψηλότερο θετικό ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων σημειώθηκε στον κλάδο της εστίασης (+8.996 θέσεις), ενώ ιδιαίτερα θετικό κρίνεται το γεγονός ότι κανένας κλάδος της ιδιωτικής οικονομίας δεν παρουσιάζει αρνητικό ισοζύγιο άνω των 200 θέσεων.

Αντίστοιχα, τα επαγγέλματα με τα υψηλότερα θετικά ισοζύγια προσλήψεων-αποχωρήσεων κατά τους πρώτους δύο μήνες του έτους ήταν οι «Σερβιτόροι, Βοηθοί σερβιτόροι και Μπάρμαν» (+4.378 θέσεις), οι υπάλληλοι γραφείου (+2.683 θέσεις), οι ανειδίκευτοι εργάτες (+2.202 θέσεις) και οι μάγειροι (+2.165 θέσεις).

Διάγραμμα 7: Καθαρός αριθμός νέων θέσεων μισθωτής απασχόλησης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (στοιχεία δωδεκαμήνου)

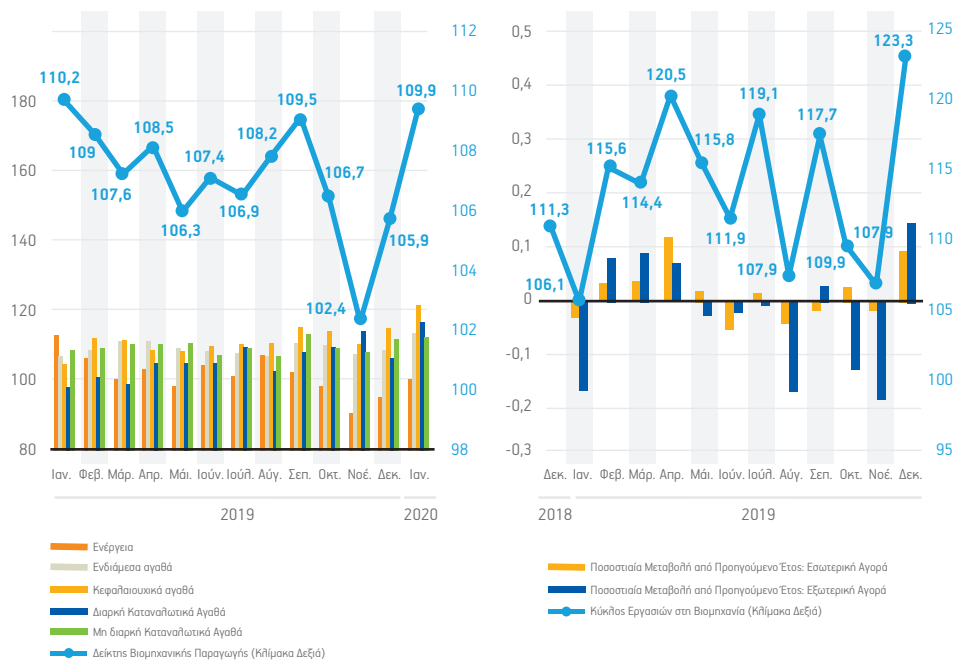
Πηγή: ΕΡΓΑΝΗ

Βιομηχανία

Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής ανέκαμψε τον Ιανουάριο, σημειώνοντας σημαντική άνοδο για δεύτερο συνεχές μήνα, μετά από δύο μήνες σημαντικής πτώσης. Έφτασε τις 109,9 μονάδες, ένα επίπεδο ελάχιστα χαμηλότερο από το αντίστοιχο του προηγούμενου έτους. Στην άνοδο αυτή είχαν θετική συνεισφορά όλες οι επιμέρους κατηγορίες βιομηχανικών αγαθών, ενώ γίνεται αισθητή από το γράφημα η ενίσχυση της παραγωγής κεφαλαιουχικών και διαρκών καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους τέσσερις μήνες.

Ο κύκλος εργασιών στη βιομηχανία παρουσίασε μεταβλητότητα το 2019, ωστόσο σημείωσε ιδιαίτερα σημαντική αύξηση το Δεκέμβριο (123,3 μονάδες) με αποτέλεσμα να ανέλθει στο υψηλότερο επίπεδο του δωδεκαμήνου, αντιστρέφοντας την πτωτική τάση του Οκτωβρίου και Νοεμβρίου. Η αύξηση στις πωλήσεις Δεκεμβρίου στηρίχθηκε τόσο από την εσωτερική όσο και από την εξωτερική αγορά, με την τελευταία να δείχνει μεγαλύτερη βελτίωση σε ετήσια βάση.

Διάγραμμα 8: Δείκτες παραγωγής και κύκλου εργασιών στη βιομηχανία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ & EUROSTAT (τιμές με εποχική προσαρμογή)

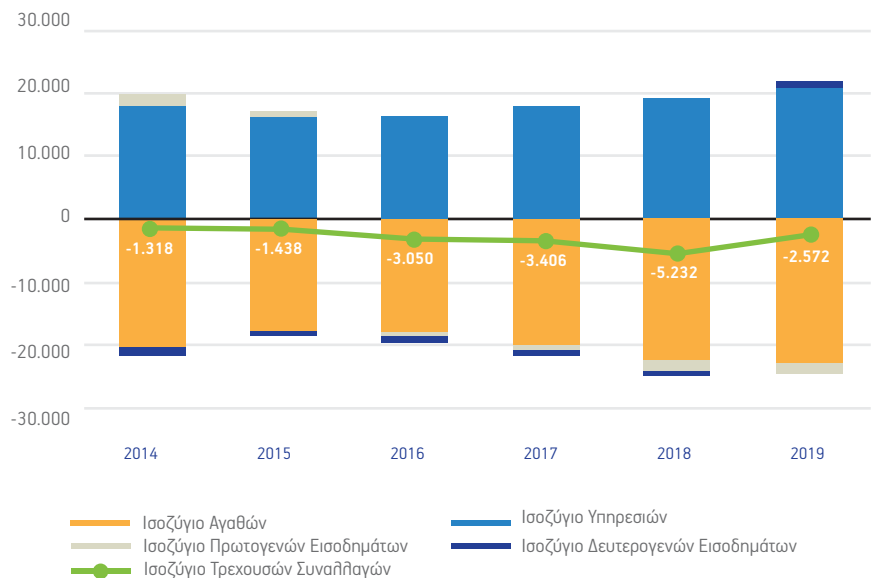
Ισοζύγιο Πληρωμών

Το 2019, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε έλλειμμα ύψους €2.572 εκατ. (1,3% του ΑΕΠ), μειωμένο κατά το ήμισυ σε σχέση με πέρυσι, όταν είχε διαμορφωθεί στα €5.232 εκατ. (2,7% του ΑΕΠ). Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά €1.793 εκατ. (+9,3%) και δευτερευόντως στη βελτίωση των ισοζυγίων εισοδημάτων (πρωτογενών και δευτερογενών, κατά €300 και €912 εκατ. αντίστοιχα). Η μεγάλη αύξηση στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων οφείλεται στην επιστροφή από τον ESM σε δύο δόσεις (Μάιος και Δεκέμβριος) των κερδών από τα ελληνικά ομόλογα (SMP/ANFA) τα οποία διακρατούνταν από το ευρωσύστημα. Αντιθέτως, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών επιδεινώθηκε κατά 344 εκατ. (+1,5%) και διαμορφώθηκε στα €22.833 εκατ., με τις εξαγωγές να παραμένουν σχεδόν στάσιμες στα €32.434 εκατ. (+0,2%), ενώ οι εισαγωγές διαμορφώθηκαν σε €55.267 εκατ., σημειώνοντας οριακή αύξηση κατά 0,7% (+405 εκατ.). Ωστόσο, εξαιρουμένων των καυσίμων, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 4,5% και οι εισαγωγές κατά 3,7%.

Όσον αφορά το ισοζύγιο υπηρεσιών, η αύξηση του πλεονάσματος αποδίδεται κατά μείζονα λόγο στη συνεχιζόμενη ανοδική τάση του πλεονάσματος του ταξιδιωτικού ισοζυγίου το οποίο αυξήθηκε κατά €1.521 εκατ. (+10,9%) σε σχέση με πέρυσι και δευτερευόντως στην αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου μεταφορών κατά €340 εκατ. (+6,1%). Η βελτίωση του ταξιδιωτικού ισοζυγίου οφείλεται τόσο στην αύξηση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 1,23 εκατ. άτομα (+4,1%), όσο και στην αύξηση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 44,2 ευρώ (+8,5%). Σημειώνεται ότι το ταξιδιωτικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε το 2019 σε €15.416 εκατ., ήτοι σχεδόν διπλάσιο (+93%) από το ύψος στο οποίο είχε φθάσει το 2009 (7.976 εκατ.).

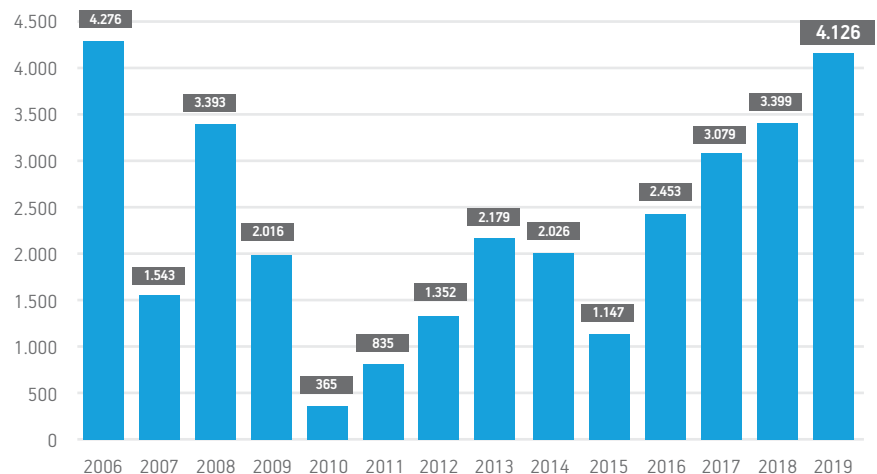
Τέλος, οι άμεσες ξένες επενδύσεις (υποχρεώσεις των κατοίκων προς το εξωτερικό) ανήλθαν στα €4.126 εκατ., αυξημένες κατά €728 εκατ. ή κατά +21,4% σε σχέση με πέρυσι.

Διάγραμμα 9: Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (σε εκατ. €)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Διάγραμμα 10: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (σε εκατ. €)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Το ισοζύγιο του ΚΠ σε ταμειακή βάση στο τέλος Ιανουαρίου 2020 παρουσίασε έλλειμμα 768 εκατ. ευρώ, ενώ το αντίστοιχο χρονικό διάστημα πέρυσι παρουσιάστηκε έλλειμμα €442 εκατ. Λαμβάνοντας υπόψη τους καταβληθέντες τόκους, το πρωτογενές αποτέλεσμα για τον πρώτο μήνα του 2020 διαμορφώνεται σε ταμειακή βάση στα €495 εκατ. – ποσό που υπολείπεται κατά €773 εκατ. του στόχου του προϋπολογισμού. Η απόκλιση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στα μειωμένα έσοδα από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ).

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης το 2019 σε ταμειακή βάση υπήρξε πλεονασματικό και έφτασε στα €4,89 δισ. έναντι €895 εκ. το 2018. Η διαφορά αυτή μεταξύ των δύο ετών μπορεί να εξηγηθεί από τις αυξημένες ασφαλιστικές εισφορές (κυρίως λόγω της αύξησης των εργοδοτικών εισφορών), την αύξηση των πωλήσεων αγαθών και υπηρεσιών (έσοδα αποκρατικοποιήσεων) αλλά και από την απόδοση μέρους των κερδών από τα ελληνικά ομόλογα που διακρατούνται από το ευρωσύστημα (SMPs και ANFAs). Δημοσιονομικό όφελος προέκυψε επίσης από την πλευρά των δαπανών -παρά την διανομή του κοινωνικού μερίσματος ύψους 186 εκ. ευρώ και επιδόματος θέρμανσης ύψους 149 εκ. ευρώ-, καθώς μειώθηκαν οι πληρωμές από καταπτώσεις εγγυήσεων. Παράλληλα, οι δαπάνες του ΠΔΕ σε ταμειακή βάση παρουσίασαν μείωση.

Κρατικός προϋπολογισμός (ΚΠ) & προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ)

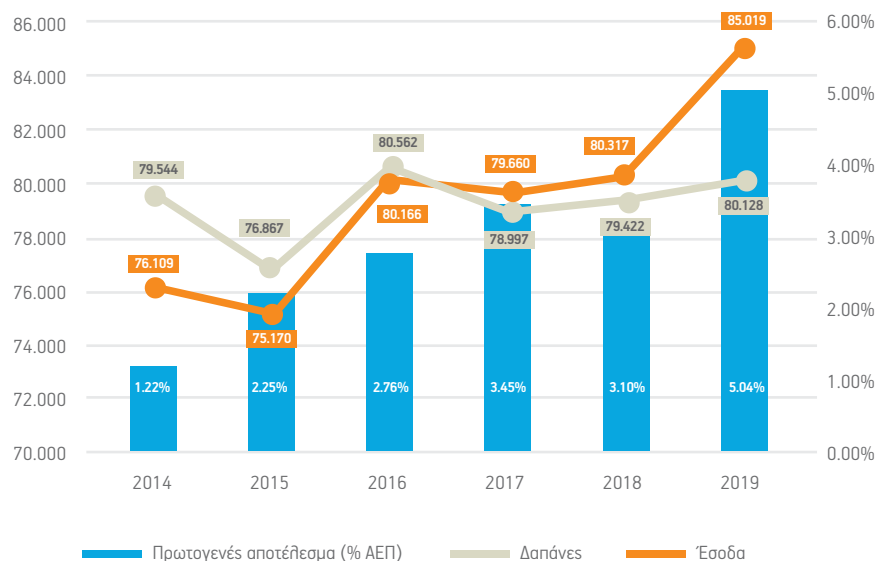
Πίνακας 1: Εκτέλεση προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης το 2019 σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

	Ιαν.-Δεκ. 2019	Ιαν.-Δεκ. 2018	Δ%
Έσοδα	85.019	80.318	5,8%
Φόροι	49.899	49.899	0,0%
Ασφαλιστικές Εισφορές	22.227	21.339	4,2%
Μεταβιβάσεις	7.311	4.960	47,4%
Πωλήσεις μη χρημ/κών παγίων	4.180	3.069	36,2%
Λοιπά Έσοδα	1.402	1.051	33,4%
Δαπάνες	80.127	79.421	0,9%
Αμοιβές προσωπικού	17.445	16.900	3,2%
Αγορά αγαθών και υπηρεσιών	6.992	7.329	-4,6%
Τόκοι καταβληθέντες	4.560	4.822	-5,4%
Επιδοτήσεις	1.765	1.479	19,3%
Μεταβιβάσεις	4.421	4.833	-8,5%
Κοινωνικές παροχές	39.394	39.417	-0,1%
Αγορές μη χρημ/κών παγίων	5.541	4.631	19,6%
Λοιπές δαπάνες	9	10	-10,0%
Ισοζύγιο (πλεόνασμα(+))	4.892	897	
Ως % του ΑΕΠ	2,61%	0,49%	
Πρωτογενές Πλεόνασμα	9.452	5.719	
Ως % του ΑΕΠ	5,0%	3,1%	

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους - Στοιχεία εκτέλεσης προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (Δεκέμβριος 2019)

Στο διάγραμμα 11 αποτυπώνεται η εξέλιξη των δημοσίων εσόδων και δαπανών και του πρωτογενούς πλεονάσματος σε ταμειακή βάση τα τελευταία έξι χρόνια. Καταδεικνύεται η σταδιακή αύξηση του πρωτογενούς πλεονάσματος από το 1,22% του ΑΕΠ το 2014 στο 5,04% του ΑΕΠ το 2019. Αν και η καταγραφή παρουσιάζεται με την παράθεση ταμειακών στοιχείων, τα τελικά δημοσιονομικά στοιχεία, τη συγκεκριμένη περίοδο, προσδιορίζουν ένα ακόμα υψηλότερο πρωτογενές αποτέλεσμα σε εθνικολογιστική βάση. Η δημοσιονομική προσαρμογή και εν τέλει η υπέρβαση των δημοσιονομικών στόχων στηρίχθηκε κυρίως στην πλευρά των εσόδων, τα οποία την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά €9 περίπου δισ., στα €85 δισ. το 2019, καθώς οι πρωτογενείς δαπάνες παρέμειναν σχετικά σταθερές περί τα €75 δισ.. Η ισχυρή αύξηση των εσόδων μπορεί να αποδοθεί, κυρίως στην αύξηση των έμμεσων φόρων και στην αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών. Από την άλλη πλευρά στο τελικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα συνεισέφεραν η μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και η μείωση των μεταβιβάσεων που αντιστάθμισαν την αύξηση της μισθολογικής δαπάνης και των λοιπών κοινωνικών παροχών (επιδόματα και κοινωνικό μέρισμα).

Διάγραμμα 11: Εξέλιξη δημοσίων εσόδων, δαπανών και πρωτογενούς πλεονάσματος, σε ταμειακή βάση (2014-2019, σε εκατ. ευρώ)

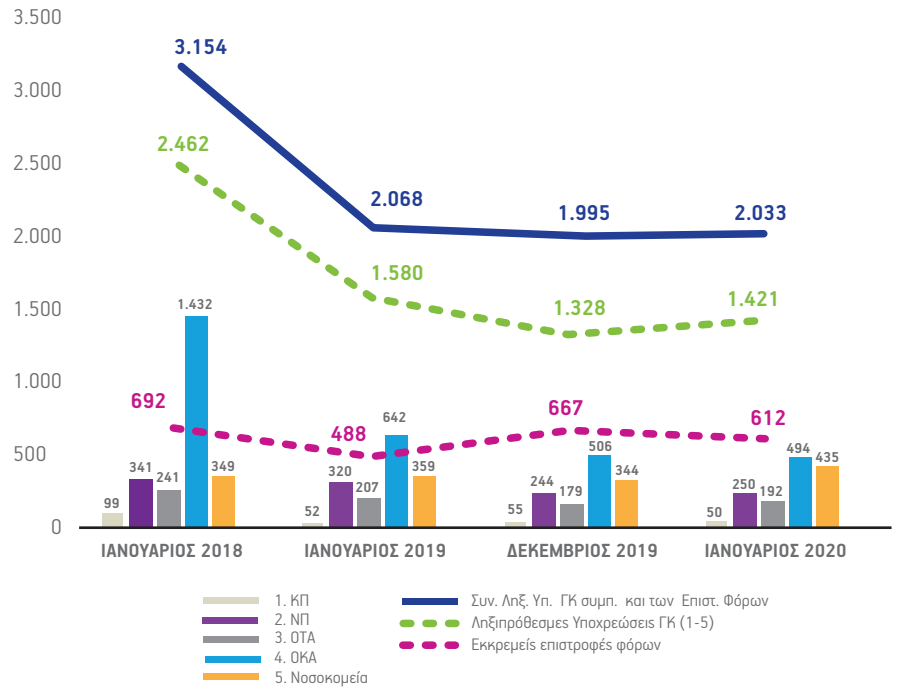

Πηγή: ΓΛΚ - Επεξεργασία στοιχείων εκτέλεσης προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (Στοιχεία σε ταμειακή βάση)

Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Δημοσίου

Τον Ιανουάριο του 2020, οι συνολικές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών επιστροφών φόρων) ανήλθαν σε €2.033 εκατ., οριακά μειωμένες σε σχέση με το αντίστοιχο μήνα του 2019. Σε μηνιαία βάση, καταγράφεται οριακή αύξηση εξαιτίας της συσσώρευσης επιπλέον €93 εκατ. σε φορείς της ΓΚ, η οποία μετριάστηκε από την συρρίκνωση που παρατηρήθηκε στις εκκρεμείς επιστροφές φόρων κατά €55 εκατ. Αξιοσημείωτο ωστόσο είναι η στασιμότητα που παρατηρείται στο συσσωρευμένο υπόλοιπο ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων της ΓΚ μαζί με τις εκκρεμείς επιστροφές φόρων το τελευταίο έτος, το οποίο διαμορφώνεται περί τα €2 δισ. συνολικά. Με βάση το νέο χρονοδιάγραμμα, όπως αυτό καθορίστηκε τον Οκτώβριο του 2019, η πλήρης εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων αναμενόταν να ολοκληρωθεί στο τέλος του έτους, με εξαίρεση τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των ΟΚΑ που αφορούν εκκρεμείς συντάξεις η εκκαθάριση των οποίων αναμένεται να ολοκληρωθεί στα μέσα του 2021. Το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα σενάριο δεν έχει λάβει υπόψιν του τις δυσμενείς τρέχουσες εγχώριες και διεθνείς εξελίξεις.

Διάγραμμα 12: Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Δημοσίου Ιανουάριος 2020. Σύνολο και ανά κατηγορία (σε εκατ. ευρώ)

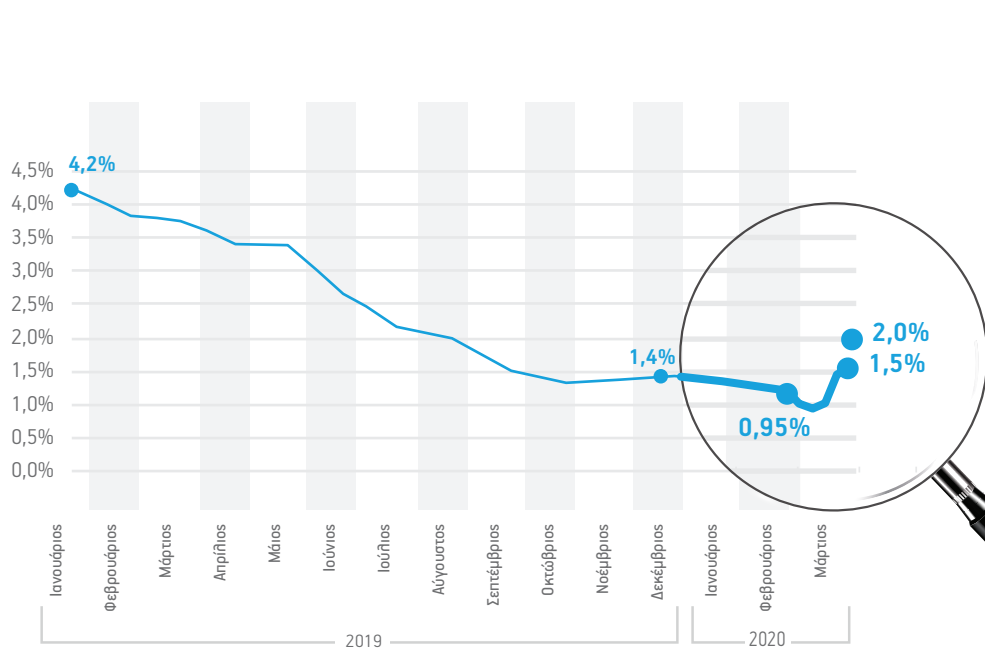

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών Δελτία Μηνιαίων Στοιχείων ΓΚ Ιανουαρίου 2018-2020

Αποδόσεις Ομολόγων

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2019 και μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου 2020 η απόδοση των ελληνικών ομολόγων ακολούθησε την τάση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων των χωρών της ευρωζώνης με αποτέλεσμα να σημειωθεί σημαντική κάμψη και να διαμορφωθεί σε επίπεδα κάτω του 1%. Η θετική αυτή εξέλιξη συνεπικουρήθηκε από αναβαθμίσεις του αξιόχρεου της ελληνικής οικονομίας από διεθνείς οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης. Η πιο πρόσφατη έγινε από τον «οίκο» Fitch ο οποίος αναβάθμισε την προοπτική της Ελλάδας από BB- σε BB, τοποθετώντας το αξιόχρεο της χώρας πιο κοντά στην επενδυτική βαθμίδα. Ωστόσο, κατά το διάστημα των τελευταίων εβδομάδων οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων και αυτών της περιφέρειας της ευρωζώνης δείχνουν αυξητική τάση εξαιτίας των κινδύνων που προκαλούνται από την πανδημία του «κορονοϊού». Αποτέλεσμα είναι η απότομη άνοδος τους, η οποία οδήγησε την απόδοση του δεκαετούς ομολόγου του ελληνικού δημοσίου σε επίπεδα άνω του 2%.

Διάγραμμα 13: Απόδοση 10ετούς ελληνικού ομολόγου Δημοσίου

Πηγή: Federal Reserve Bank of St. Louis και Bloomberg

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2019

(σε εκατομμύρια € και % μεταβολή σε σχέση με το 2018)

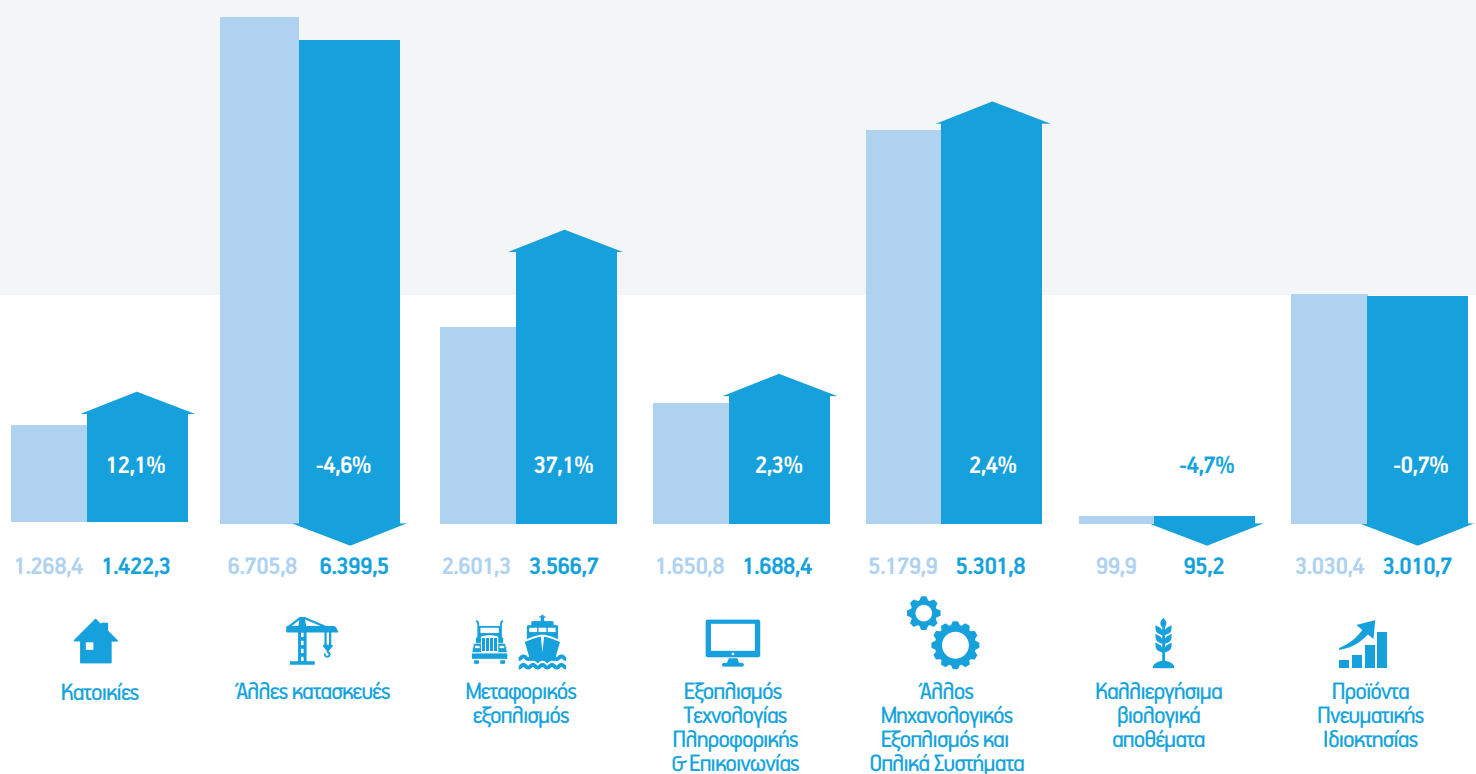
+4,7%

Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου

21.511,6

Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου ανά κατηγορία

Πηγή: Eurostat

1) Αθυσωτοί δείκτες όγκου έτους αναφοράς 2015.

2) Η αθύσωση εφαρμόζεται σε κάθε μέγεθος χωριστά. Ως εκ τούτου οι επι μέρους κατηγορίες επενδύσεων στους αθυσωτούς δείκτες όγκου δεν αθροίζουν στο σύνολο του ΑΣΠΚ.

Μερίδιο Επενδύσεων στο ΑΕΠ (ως % του ΑΕΠ)

Διάγραμμα: Μερίδιο Επενδύσεων στην Οικονομία:
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου ως ποσοστό (%) του ΑΕΠ

